

Výročná správa
o činnosti neziskovej organizácie

AGROGENOFOND, n.o
(IČO 31872115)
v roku 2018

Spracoval a predkladá na rokovanie: doc. Ing. Ján Brindza, CSc.

štatutárny zástupca

Obsah výročnej správy:

1. Úvod

2. Prehľad realizovaných aktivít pri realizácii verejno-prospešných služieb

- 2.1 Monitoring, sústreďovanie a uchovávanie ohrozeného originálneho genofondu rastlín
- 2.2 Uchovávanie kolekcí z genofondu rastlín v repozitóriách formou *in situ a on*
- 2.3 Revitalizácia a trvalo udržateľné využívanie tradičných poznatkov
- 2.4 Revitalizácia a cieľavedomé využívanie tradičných agroekosystémov
- 2.5 Revitalizácia tokajského vinohradníctva a vinárstva
- 2.6 Záujmové vzdelávanie rôznych cieľových skupín z predmetnej oblasti
- 2.7 Základný a aplikovaný výskum, vývoj, vedecko-technické a poradenské služby.
- 2.8 Podpora tvorby a ochrany životného prostredia a ekologizácie poľnohospodárstva 2.9
Podpora programov zvyšovania zdravia obyvateľstva vrátane problematiky GMO. 2.10
Služby na podporu programov rozvoja vidieka a obnovy obcí.
- 2.11 Tvorba a vydávanie účelových publikácií a vzdelávacích produktov na rôznej úrovni.
- 2.12 Vývoj a spracovávanie špecializovaných databáz..
- 2.13 Reselekcia starých a krajových odrôd pre praktické využitie
- 2.14 Aktívna spoluúčasť na príprave legislatívnych dokumentov z danej problematiky. 2.15
Organizovanie a zabezpečovanie študijných a zberových expedícií na Slovensku a v zahraničí.
- 2.16 Organizovanie a zabezpečovanie vedeckých, kultúrnych a spoločenských podujatí.
- 2.17 Medzinárodná spolupráca

3. Personálne zabezpečenie

4. Finančné zabezpečenie

5. Ostatné zabezpečenie

6. Organizácia a riadenie

Nitra, jún 2018

1. Úvod

Nezisková organizácia AGROGENOFOND (ďalej len AGROGENOFOND) vznikla transformáciou Nadácie GENOFOND na základe rozhodnutia Krajského úradu v Nitre a jej registrácie dňa 18.2.2003

AGROGENOFOND zabezpečuje činnosť zameranú na poskytovanie všeobecne prospešných služieb v zmysle Zákona č. 213 /1997 z 2.júla 1997 zmeneného NR SR č. 35/2002 Z.z. a to predovšetkým v oblasti ochrany a trvalo udržateľného rozvoja prírodného bohatstva a kultúrneho dedičstva Slovenska.

2. Prehľad realizovaných aktivít pri realizácii verejno-prospešných služieb

V roku 2018 realizoval AGROGENOFOND verejno-prospešné služby v nasledovných oblastiach.

2.1 Monitoring, sústred'ovanie, množenie, uchovávanie, rozširovanie a využívanie ohrozeného originálneho genofondu rastlín, zvierat a mikroorganizmov.

Monitoring genetickou eróziou ohrozeného genofondu sa zabezpečuje na úrovni pôvodne rozšírených starých a krajových odrôd z úžitkových druhov rastlín.

Pre nedostatok finančných prostriedkov sme v roku 2018 nerealizovali monitoring ani iné aktivity.

2.2 Zriaďovanie a uchovávanie kolekcí z genofondu rastlín v repozitóriách formou *in situ* a *on farm* v obciach v spolupráci so štátnymi organizáciami, samosprávami, výrobnými, neziskovými a inými organizáciami.

AGROGENOFOND sa v rámci finančných a materiálnych možností podieľa na podpore pri prevádzkovaní a postupné hodnotenie uchovaných genotypov v 5 zriadených repozitóriách pre dlhodobé uchovávanie vegetatívne uchovávaných druhov:

- a) Sebechleby – Sad Stará hora - čereše, hrušky, vinič – 4 ha
- b) Bacúch – Sad Horehronie – jablone – 2 ha
- c) Zemianske Podhradie – Sad R. I. Ríznera – slivky – 1 ha
- d) Príbelce – Sad Príbelce – gaštan jedlý – 4 ha
- e) Revúca – Sad Kornus – drieň obyčajný, čereše – 4 ha

2.3 Revitalizácia a trvalo udržateľné využívanie tradičných poznatkov

AGROGENOFOND sa aktívne podieľa na podpore pre revitalizáciu a využívaní tradičných poznatkov a to formou

- a) Zabezpečovanie aktívnej spolupráce so slovenskou etnickou skupinou v Srbsku v obci Selenča – transfér poznatkov pre udržateľné využívanie tradičných agroekosystémov a tradičných agrosystémov.
- b) Overovanie tradičných technológií pri príprave tradičných potravinových produktov formou riešenia bakalárskach a diplomových prác.

2.4 Revitalizácia a cieľavedomé využívanie tradičných poľnohospodárskych systémov na úrovni pestovania, spracovania a využívania produktov tradičných ako aj netradičných rastlinných druhov.

AGROGENOFOND zabezpečili nasledovné aktivity:

- a) Zabezpečovanie poradenskej činnosti a pomoc pri príprave metodík pre realizáciu aktivít
- b) Výber a rokovanie zo zástupcami zahraničných inštitúcií z krajín Karpatského regiónu za účelom vytvorenie aktívnej siete pracovísk a spolupracovníkov
 - i. Ukrajina – Užhorodský spolok Slovákov, Botanická záhrada v Kyjeve,
 - ii. Srbsko – Selenča , príprava aktivít s komunitou Slovákov,
 - iii. Moldavsko – Agentúra pre rozvoj vidieka

2.5 Revitalizácia tokajského vinohradníctva a vinárstva

AGROGENOFOND pokračuje systematicky na podpore rozvoja tokajského vinohradníctva a vinárstva na Slovensku ako originálneho tradičného agroekosystému, ktorý sa už vyše 600 rokov ekonomicky využíva.

V roku 2018 sme v danej oblasti začali nový výskum orientovaný na biochemickú a fytoterapeutickú charakteristiku tokajských vín a to v spolupráci so SPU Nitra. Výskum pokračuje. Dosiahnuté výsledky budú spracované v pripravovanej monografii o Tokajskom vinohradníctve a vinárstve

2.6 Záujmové vzdelávanie rôznych cieľových skupín z predmetnej oblasti

AGROGENOFOND sa aktívne podieľa aj na príprave a realizácii vzdelávacích aktivít a to hlavne v programe celoživotného vzdelávania v spolupráci so SPU v Nitre.

Predmetná problematika bola riešená v rámci medzinárodného projektu FarmersEduca s finančným zabezpečením grantom z Vyšehradského fondu.

V dňoch 30.6 – 2. júna 2018 sa uskutočnilo na SPU v Nitre záverečné rokovanie koordinačnej rady medzinárodného projektu FarmersEduca - 21640443 realizovaného v rámci Vyšehradského fondu za účasti 38 zástupcov partnerov projektu, expertov a farmárov z Ukrajiny, Ruskej federácie, Moldavska a Slovenska. Rokovanie otvoril s pozdravným vystúpením dekan Fakulty agrobiológie a potravinových zdrojov pán doc. Ing. Peter Ondrišík, PhD, ktorý súčasne odovzdal účastníkom certifikáty o absolvovaní špecializovaných kurzov v rámci daného projektu. Počas rokovania zhodnotili účastníci výsledky z plánovaných aktivít a výstupov projektu a to realizáciu 3 výjazdových školení pre 94 farmárov Ukrajiny v Srbsku – Centrum pre organické poľnohospodárstvo v Selenči, Poľsku – Arboretum Bolestraszyce a Maďarsku - Szarvaš, prípravu 12 e-učebníc pre praktické využitie 11 skupín – vyše 300 menej využívaných a málo známych rastlinných druhov, prípravu 24 e-prednášok pre 2 špecializované pilotné kurzy, realizáciu 2 pilotných kurzov pre 60 farmárov Ukrajiny v Poľane na Ukrajine, výsledky z anonymného hodnotenia úrovne školení a prednášok účastníkmi, čerpanie finančného rozpočtu a udržateľnosť projektu v ďalšom období. Na realizácii aktivít a výstupov projektu sa podieľalo 63 expertov ako organizátori, odborní poradcovia, autori a recenzenti učebníc a prednášok univerzít, výskumných pracovísk, botanických záhrad a iných inštitúcií z Ukrajiny, Maďarska, Ruskej federácie, Srbska, Moldavska, Poľska, Českej republiky a Slovenska.

2.7 Základný a aplikovaný výskum, vývoj, vedecko-technické a poradenské služby.

Spolupracujúci pracovníci AGROGENOFOND-u sa aktívne podieľajú na príprave výskumných projektov. V danom období sa kolektív podieľal na príprave projektu:

- a) Uchovanie a trvalo udržateľné využívanie genetickej základne úžitkových druhov rastlín pre výživu a poľnohospodárstvo
- b) Ukr/SR/SPU1/08 Netradičné druhy rastlín a ich produkty v kvalite života
- c) Ukr/SR/SPU3/08 Obnôžkový peľ pre agropotravinárstvo a fytoterapiu

2.8 Podpora tvorby a ochrany životného prostredia a ekologizácie poľnohospodárstva

AGROGENOFOND intenzívne pripravuje aktivity na ekologizáciu poľnohospodárstva a to hlavne pri realizácii DIREKTÍVY RADY (EC) č. 1257/1999 a č. 445/2002 z 26. februára 2002 stanovujúce podrobné pravidlá o podpore rozvoja vidieka. V rámci predmetnej problematiky zabezpečuje prípravu dvoch projektov:

- a) Postupné zabezpečovanie inventarizácia stavu genetickej eróziou ohrozených starých a krajových odrôd na Slovensku podľa finančných možností.
- b) Inventarizácia stavu jedincov genetickej eróziou ohrozených populácií so zabudnutých ovocných druhov podľa finančných možností.

2.9 Podpora programov zvyšovania zdravia obyvateľstva vrátane problematiky biologickej bezpečnosti súvisiacej s geneticky modifikovanými organizmami (GMO),

V danej problematike nezabezpečoval kolektív v roku 2018 žiadne aktivity pre nedostatok finančných prostriedkov.

2.10 Služby na podporu programov rozvoja vidieka a obnovy obcí.

AGROGENOFOND intenzívne pripravuje rôzne projekty na podporu rozvoja vidieka a to hlavne pri realizácii Nariadenie Rady (EHS) č. 2081/92 O ochrane zemepisných označení a označení pôvodu poľnohospodárskych výrobkov a potravín a v zmysle prijatého Zákona č. 469/2003. V danej oblasti pokračuje kolektív v realizácii v troch oblastiach a to hlavne formou riešenia diplomových a bakalárskych prác.

- a) Revitalizácia tradičných výrobkov z medu s aplikáciou liečivých rastlín a plodov
- b) Revitalizácia tradičných výrobkov s použitím včelieho obnôžkového peľu a pergy
- c) Revitalizácia tradičných výrobkov z divo rastúcich druhov

2.11 Tvorba a vydávanie účelových publikácií a vzdelávacích produktov na rôznej úrovni.

AGROGENOFOND sa aktívne podieľa na príprave rukopisov a vydávaní odbornej a inej účelovej literatúry v rámci edície Ochrana biodiverzity, Ochrana agrobiodiverzity a Genotyp. V koordinácii Agrogenofondu neboli roku 2018 vydané žiadne publikácie. V spolupráci so SPU Nitra bolo vydaných 8 špecializovaných monografií v ruskom jazyku.

- a) Elena Palamarchuk, Liudmyla Svidenko, Olena Vergun: Lekarstvennyye vidy rastenij [Medicinal Plants] :: 2018 (*FarmersEduca*: Visegrad Grant No. 21640443)
- b) Yulia Vinogradova, Alla Kuklina: Poleznyye svojstva invazionnykh rastenij [Useful Properties of Invasive Plants] :: 2018 (*FarmersEduca*: Visegrad Grant No. 21640443)
- c) Alla Kuklina, Yulia Vinogradova: Dikorastušchie piščevye vidy rastenij [Wild-growing Edible Plants] :: 2018 (*FarmersEduca*: Visegrad Grant No. 21640443)

- d) Dzhamal Rakhmetov: Netradicionnyje vidy rastenij dlja bioenergetiky [Non-traditional Plant Species for Bioenergetics] :: 2018 (*FarmersEduca*: Visegrad Grant No. 21640443)
- e) Raisa Ivanova, Dina Elisovetcaia: Biologičeskije pesticidy - rastenija dlja zaščity rastenij [Biological Pesticides - Plants for Plant Protection] :: 2018 (*FarmersEduca*: Visegrad Grant No. 21640443)
- f) Erika Mnahoncakova, Lubica Feriancova: Alternativnoe primenenie rastenij na kryšach zdaniy - sady na kryše [Alternative Implementation of Plants on Building Roofs - Roof Gardens] :: 2018 (*FarmersEduca*: Visegrad Grant No. 21640443)
- g) Eva Ivanišová: Poleznyje dikorastiščije vidy rastenij [Useful Wild-growing Plant Species] :: 2018 (*FarmersEduca*: Visegrad Grant No. 21640443)
- h) Liudmyla Svidenko, Marharyta Karnatovska: Efiromasličnye vidy rastenij [Essential Oil Plants] :: 2018 (*FarmersEduca*: Visegrad Grant No. 21640443)

2.12 Vývoj a spracovávanie špecializovaných databáz pre praktické využitie rôznymi cieľovými skupinami.

AGROGENOFOND sa aktívne podieľa na vývoji a spracovaní rôznych informačných systémov a špecializovaných databáz. Pre dané účely bola zriadená edícia *FENOTYPDATA*, ktorej cieľom je prezentácia informácií o variabilite genotypov v rozšírenom genofonde starých a krajových odrôd ako aj prírodných populácií z tradičných ako aj menej známych a menej využívaných druhov rastlín. V roku 2018 sa pokračovalo v príprave e-katalógu fenotypovej variability v genofonde drieňa obyčajného.

2.13 Reselekcia starých a krajových odrôd pre praktické využitie v alternatívnych formách poľnohospodárstva, vo výžive a v iných oblastiach.

AGROGENOFOND intenzívne pripravuje rôzne projekty na reselekciiu originálnych starých a krajových odrôd na reselekciiu v rámci programu podpory rozvoja a to v zmysle Nariadenia EÚ 2081/92 a Zákona č. 469/2003. V danej oblasti kolektív vytvoril podmienky pre zriadenie medzinárodnej siete výskumníkov a výskumných inštitúcií pre realizáciu medzinárodného programu „Agrobiodiverzita pre zlepšenie výživy, zdravia a kvality života“ v rámci ktorého sa plánujú realizovať aj projekty orientované pre revitalizáciu a využívanie produktov zo starých a krajových odrôd a to v rôznych obciach na Slovensku, Srbska a Moldavska.

2.14 Aktívna spoluúčasť na príprave legislatívnych dokumentov z danej problematiky.

AGROGENOFOND sa v roku 2018 nepodieľal na príprave legislatívnych dokumentov.

2.15 Organizovanie a zabezpečovanie študijných a zberových expedícií na Slovensku a v zahraničí.

AGROGENOFOND zabezpečoval v roku 2018 zberové expedície za účasti miestnych obyvateľov :

- a) Ukrajina – drieň obyčajný
- b) Obec Brdárka – čerešne

2.16 Organizovanie a zabezpečovanie vedeckých, kultúrnych a spoločenských podujatí.

V hodnotenom období kolektív neorganizoval žiadne podujatia.

2.17 Medzinárodná spolupráca

AGROGENOFOND spolupracuje s nasledovnými inštitúciami

- a) Botanická záhrada pri Národnej akadémii vied Ukrajiny, Kyjev
- b) Food laboratory, Jerevan, Arménsko
- c) Užhorodský spolok Slovákov – Užhorod
- d) ZDRAVO Selenča – Srbsko – realizácia spoločného projektu

3. Personálne zabezpečenie

AGROGENOFOND v hodnotenom období nezamestnával žiadnych pracovníkov. Realizácia aktivít bola zabezpečená externými spolupracovníkmi bez odmien.

4. Finančné zabezpečenie

AGROGENOFOND získal v hodnotenom období finančné prostriedky z realizovaných projektov, ktoré použil na financovanie aktivít formou nákupu spotrebného materiálu, preplácania telekomunikácií, tlač publikácií a nákup tovaru.

5. Ostatné zabezpečenie

AGROGENOFOND splnil všetky náležitosti vo vzťahu k Daňovému úradu a Štatistickému úradu.

6. Organizácia a riadenie

Správna rada rokovala v hodnotenom období na jednom pracovnom stretnutí.

V Nitre, 9. júla 2019

doc. Ing. Ján Brindza, CSc.